Prima instanţă: Judecătoria Drochia, sediul central (judecător Victoria Robu)
Dosarul nr.25r-83/24 (nr.2-24009919-03-25r-30052024)

CURTEA DE APEL BĂLŢI
Colegiul Civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

22 noiembrie 2024
mun.Bălţi

Instanţa compusă din:
Preşedintele completului Elena Grumeza
Judecătorii: Natalia Costaș și Stanislav Grosu

examinând, fără citarea părţilor, recursurile declarate de Axenti Lidia și Axenti Mihail împotriva încheierii judecătoriei Drochia, sediul central, din 17.04.2024, emisă în cauza civilă, la cererea formulată de Axenti Mihail cu privire la înlocuirea creditorului Axenti Lidia cu succesorul ei în drepturi în cadrul procedurii de executare intentată de executorul judecătoresc Vicol Mariana în baza documentului executoriu cu privire la încasarea datoriei, dobînzilor de întîrziere de la debitorii Donici Ala, Donici Valentin,

C O N S T A T Ă:

Poziția instanței:

La 24 ianuarie 2024, Axenti Mihail s-a adresat cu cerere în judecată privind înlocuirea creditorului Axenti Lidia cu succesorul său în drepturi, în cadrul procedurilor de executare cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor de întârziere de la debitorii Donici Ala, Donici Valentin.

În motivarea cererii a invocat că, în gestiunea executorului judecătoresc Vicol Mariana se află în executare silită documentul executoriu nr.2-154/14 din 18.06.2014 emis de Judecătoria Drochia, prin care s-a dispus încasarea datoriei de 206000 lei, 1300 dolari, 9750 euro de la debitorul Donici Ala și debitorul Donici Valentin.

În legătură cu neexecutarea de către debitori a hotărârii Judecătoriei Drochia, de către executorul judecătoresc au fost calculate penalități de întârziere. Astfel, în urma calculelor penalităților de întârziere a fost stabilită suma de 104 318,88 lei, 1325,02 dolari și 9937,65 euro.

Menționează, că la 09.08.2023 între Axenti Lidia în calitate de cedent și Axenti Mihail în calitate de cesionar a fost încheiat contractul de cesiune a creanței nr.1, prin care cedentul a cedat cesionarului creanța împreună cu orice drepturi, fructe și beneficii prezente și viitoare atașate acesteia.

Solicită emiterea încheierii judecătorești, prin care să fie înlocuit în procedura de executare nr.2-154/14 din 18.06.2014 creditorul Axenti Lidia cu creditorul Axenti Mihail, în vederea executării în continuare a documentelor executorii nr.2-154/14 din 18.06.2014

prin încasarea datoriei împreună cu orice drepturi, fructe și beneficii prezente și viitoare atașate acesteia, plăților care rezultă din procedura de executare de la debitorii Donici Ala și Donici Valentin.

Prin încheierea Judecătoriei Drochia, sediul central, din 17.04.2024, s-a scos de pe rol, cererea formulată de Axenti Mihail privind înlocuirea creditorului Axenti Lidia cu succesorul său în drepturi, Axenti Mihail, în cadrul procedurilor de executare cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor de întârziere de la debitorii Donici Ala și Donici Valentin.

Solicitarea recurentului:

Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Drochia, sediul central, din 17.04.2024, Axenti Lidia la data de 21.05.2024 a atacat-o cu recurs, solicitând casarea soluției instanței de fond, cu restituirea cauzei la rejudecare în aceeași instanță.

Ulterior, la 22.05.2024 Axenti Mihail a contestat cu recurs soluția instanței de fond din 17.04.2024, solicitând admiterea acestuia, casarea soluției instanței de fond, cu restituirea cauzei la rejudecare în aceeași instanță.

Argumentele părților:

În motivarea cererii de recurs, recurenta Axenti Lidia și-a exprimat dezacordul cu soluția instanței de fond, considerând-o neîntemeiată și pasibilă casării. Suplimentar a menționat că, a fost în imposibilitate de a se prezenta la ședința de judecată preconizată pentru 17.04.2024, ora 13:00, deoarece în urma depunerii cererii în judecată starea sănătății i s-a înrăutățit, iar în rezultat a suferit o intervenție chirurgicală. Prin urmare, nu a avut posibilitatea de a informa instanța de judecată despre circumstanțele noi apărute.

În motivarea cererii de recurs, recurentul Axenti Mihail și-a exprimat dezacordul cu soluția instanței de fond, considerând-o neîntemeiată și pasibilă casării; totodată indicând evenimentele similare invocate în cererea de recurs depusă de Axenti Lidia.

Aprecierea instanței de recurs:

Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererile de recurs, examinând înscrisurile, Colegiul civil consideră recursurile pasibile admiterii din alte motive decît cele invocate, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.425 CPC, *termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.*

Potrivit materialelor cauzei rezultă că, încheierea recurată a fost emisă la 17.04.2024 (f.d.37) și expediată în adresa părților la data de 07.05.2024 (f.d.39), iar la 21.05.2024 Axenti Lidia (f.d.43), ulterior Axenti Mihail la 22.05.2024 (f.d.49) au contestat-o cu recurs, totodată ultimii solicitând repunerea recursului în termenul de atac. În atare ordine de idei, Colegiul civil constată că recursurile au fost declarate în termen legal.

Conform art.426 alin.(3) CPC, *recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.*

Potrivit cu art. 427 lit.(b) CPC, *instanța de recurs după ce examinează recursul împotriva încheierii este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.*

Conform prevederilor art.27 alin.(1) CPC, *disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.*

Potrivit art.60 din Codul de executare, *procedura de executare se intentează la cererea creditorului urmăritor sau, în cazurile prevăzute de prezentul cod, la demersul instanței de judecată, cu prezentarea documentului executoriu spre executare.*

În conformitate cu prevederile art.47 alin.(1)-(4) din Codul de executare, *în cazul ieșirii uneia dintre părți din procedura de executare (decesul persoanei fizice, dizolvarea persoanei juridice sau reorganizarea ei, cesiunea creanței, preluarea datoriei), instanța de judecată examinează cererea privind înlocuirea acestei părți cu succesorul ei în drepturi în conformitate cu art.70 din Codul de procedură civilă.*

Potrivit art.70 alin.(1)-(3) CPC, *în cazul ieșirii uneia dintre părți din raportul juridic litigios sau din raportul stabilit prin hotărâre judecătorească (deces, reorganizare, cesiune de creanță, transfer de datorie şi alte cazuri de subrogare), instanța permite înlocuirea părții cu succesorul ei în drepturi. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procesului.*

Astfel, potrivit Contractului de cesiune a creanței nr.1 din 09.08.2023, Axenti Lidia (cedent) a transmis lui Axenti Mihail (cesionar), dreptul de creanță al debitorilor Donici Ala și Donici Valentin, în sumă de: 104 318,88 lei – dobânda de întârziere, 1325,02 dolari SUA – dobânda de întârziere, 9937,65 euro – dobânda de întârziere, împreună cu orice drepturi, fructe și beneficii prezente și viitoare atașate acestora (comisioane, penalități, și alte drepturi aferente contractului de credit nebancar, etc).

Creanța este exteriorizată prin documentul executoriu nr.109-851 din 05.05.2020, emis de executorul judecătoresc privind încasarea de la Donici Ala și Donici Valentin în beneficiul lui Axenti Lidia, suma de: 104 318,88 lei – dobânda de întârziere, 1325,02 dolari SUA – dobânda de întârziere, 9937,65 euro – dobânda de întârziere, (f.d.7).

Iar, la 24 ianuarie 2024, Axenti Mihail s-a adresat cu cerere în judecată privind înlocuirea creditorului Axenti Lidia cu succesorul său în drepturi, în cadrul procedurilor de executare cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor de întârziere de la debitorii Donici Ala, Donici Valentin, (f.d.4).

Prin încheierea Judecătoriei Drochia, sediul central, din 17.04.2024, în temeiul art.267 lit.g) CPC, s-a scos de pe rol, cererea formulată de Axenti Mihail privind înlocuirea creditorului Axenti Lidia cu succesorul său în drepturi Axenti Mihail, în cadrul procedurilor de executare cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor de întârziere de la debitorii Donici Ala și Donici Valentin, (f.d.37).

În sensul dat art.267 lit.g) CPC prevede că, *instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul citat legal nu s-a prezentat în ședință de judecată, nu a comunicat instanței motivele neprezentării sau motivele sânt considerate de instanță*

ca fiind neîntemeiate, sau nu a solicitat examinarea cauzei în absența sa, iar pârâtul nu solicită soluționarea cauzei în fond.

La caz, Colegiul civil reține că potrivit art.269 alin.(4) CPC expres prevede că, ***încheierile privind procedura de executare se emit unipersonal, fără citarea participanților la proces***, *cu excepția cazurilor în care judecătorul apreciază că este necesară prezența participanților la ședința de judecată*.

În atare ordine de idei, instanța de recurs reține că odată ce legiuitorul a indicat ordinea și modalitatea emiterii încheierilor privind procedura de executare, respectiv se atestă incontestabil inaplicabilitatea prevederilor art.267 lit.g) CPC, fapt care a dus la lezarea drepturilor recurenților la un proces echitabil.

Or, chiar și în situația în care judecătorul a apreciat că este necesară prezența participanților la ședința de judecată și a fixat examinarea prezentei cereri în ședință publică, prevederile art.267 lit.g) CPC nu sunt aplicabile, dat fiind faptul că Codul de executare indică doar la o singură situație când instanța ar putea scoate cerere de pe rol și anume art.163 alin.3[1] Cod de executare care stipulează expres că, *(3[1]) nerespectarea cerinţelor prevăzute la art.65 alin.(3) din prezentul cod serveşte drept temei pentru scoaterea cererii de pe rol în conformitate cu prevederile art.267 lit.a) din Codul de procedură civilă.*

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră că concluzia instanței de fond este una eronată și neîntemeiată, în condițiile în care instanța de fond nu s-a expus asupra cererii cu privire la înlocuirea părții în procedura de executare cu succesorul ei în drepturi.

Conform prevederilor art.20 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, *orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime, iar în alin.(2) se indică că nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie.*

În acest context, Colegiul judiciar amintește că art.6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile şi obligațiile sale cu caracter civil. În acest sens, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 § 1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor.

În cauza *Bellet vs Franţa* (*hotărârea din 04.12.1995*), Curtea a stabilit că dreptul de acces la un tribunal trebuie să fie concret şi efectiv. Eficiența dreptului de acces impune ca persoana să beneficieze de posibilitatea clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în drepturile sale. Legislația referitoare la formalitățile și termenele care trebuie respectate pentru a formula o cerere, dar și aplicarea lor nu trebuie să împiedice justițiabilii să utilizeze o cale de atac disponibilă. Or, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 §1 din CEDO presupune ca cererile părților să fie examinate în mod riguros de către instanța sesizată, ceea ce implică, în sarcina instanței, obligația de a examina efectiv mijloacele, argumentele şi probele propuse de părți. Cu alte cuvinte,

noțiunea de „proces echitabil” cere ca o instanță să fi examinat cu adevărat problemele esențiale ce i-au fost supuse atenției.

Așadar, soluția adoptată de instanța de fond prin încheierea contestată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art.6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă şi imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor sale cu caracter civil.

Astfel, pornind de la circumstanțele menționate supra și pentru a nu admite încălcarea dreptului la un proces echitabil, şi pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal, în contextul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art.6 §1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, art.20 din Constituția Republicii Moldova şi art.5 din Codul de procedură civilă, relevat şi în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate generează necesitatea admiterii recursurilor declarate de Axenti Lidia și Axenti Mihail, şi de a casa încheierea Judecătoriei Drochia, sediul central, din 17.04.2024, cauza urmând a fi remisă spre rejudecare instanței de fond, în același complet de judecată, la etapa soluționării cererii cu privire la înlocuirea părții în procedura de executare cu succesorul ei în drepturi.

În conformitate art.427 lit.(b), 428 CPC, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți,

D E C I D E :

Se admit recursurile declarate de Axenti Lidia și Axenti Mihail.

Se casează încheierea Judecătoriei Drochia, sediul central, din 17.04.2024, emisă în cauza civilă, la cererea formulată de Axenti Mihail cu privire la înlocuirea creditorului Axenti Lidia cu succesorul ei în drepturi în cadrul procedurii de executare intentată de executorul judecătoresc Vicol Mariana în baza documentului executoriu cu privire la încasarea datoriei, dobînzilor de întîrziere de la debitorii Donici Ala, Donici Valentin, cu restituirea cauzei la rejudecare în prima instanță, în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
Judecător: Elena Grumeza

Judecători: Natalia Costaș

Stanislav Grosu